

Utvärdering av Allergirond i skolan

Används den och är den effektiv?

Bakgrund

En god inomhusmiljö i skolan är viktig för alla, men särskilt för dem som har allergi eller annan överkänslighet. Sammanställningar visar att allergi drabbar hälften av landets ungdomar. Ett hjälpmedel för förbättring inomhusmiljön i skolan lanserades redan inför Allergiåret 1995. Allergirond i skolan är en checklista med frågor om personalens kunskaper, antalet skolbarn med allergi, ventilation, städning etc. Den har på flera platser visat sig vara ett enkelt och praktiskt hjälpmedel för kontroll av inomhusmiljön i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet av en allergirond ger skolan en egen handlingsplan för åtgärder. I början av 2004 lät Astma- och Allergiförbundet göra en utvärdering av allergironden genom enkäter till ett urval av skolsköterskor.

Syfte och metod

Syftet med utvärderingen av allergironden var bl a att få reda på hur många som använde sig av allergironden som ett hjälpmedel för kontroll av inomhusmiljön och vad skolpersonalen tyckte om den. Utvärderingen genomfördes i form av enkäter till ett systematiskt urval av 520 skolsköterskor från hela landet. 270 svar (52%) kom in. Antalet bearbetade svar är 266, och procentalen är räknade utifrån detta. Delar av enkätresultatet presenteras här.

Resultat

Känner du till "Allergirond i skolan"?

214 svarar ja (80%)

Har "Allergirond i skolan" använts under 2003?

85 svarar ja (32%)

Har "Allergirond i skolan" använts tidigare år?

98 svarar ja (37%)

Vilka personer har deltagit i allergironden (om ja på frågor om allergirond använts)?

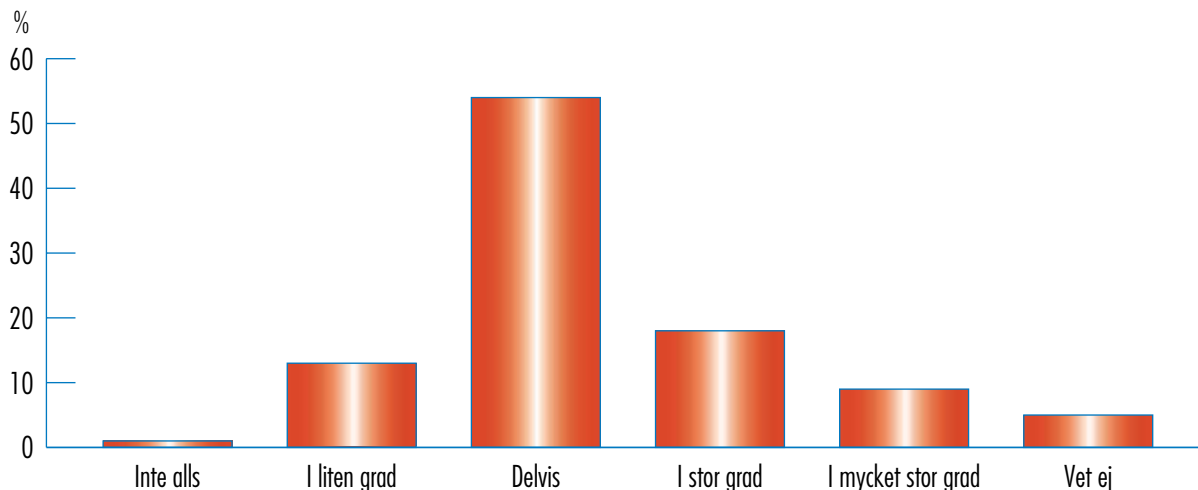
111 svarar rektor

106 svarar skolsköterska

98 svarar andra personer

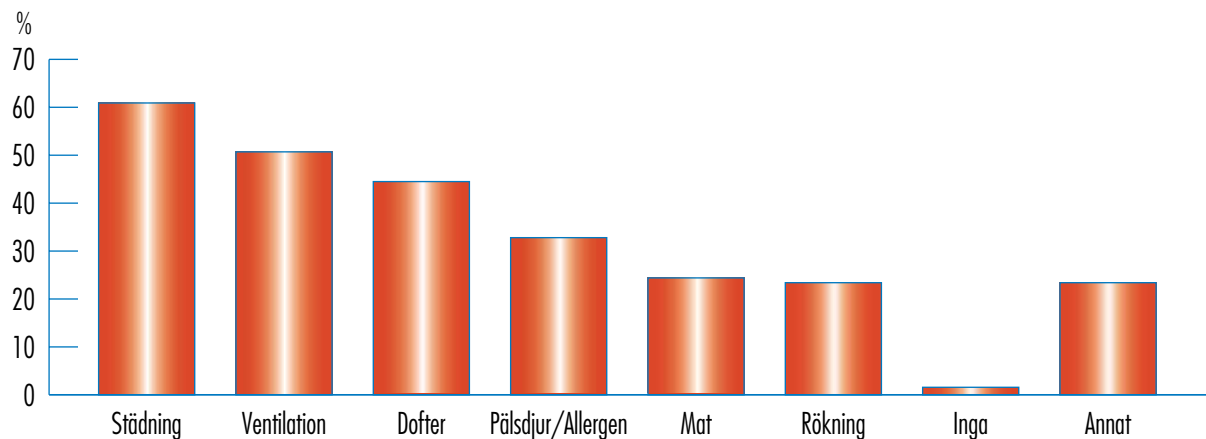
I hur hög grad upplever du att allergironden har bidragit till en bättre miljö ur allergisynpunkt på skolan?

(Enbart de 128 skolor som använt allergironden har registrerats. Svaren redovisas i % i tabellen.)

Inom vilket/vilka områden anser du att allergironden bidragit till en bättre inomhusmiljö?

(Enbart de 128 skolor som använt allergironden har registrerats. Svaren redovisas i % i tabellen.)

Har du/ni förslag till förbättringar av allergironden?

De flesta svarar att den är bra som den är. Ett par tycker att den är för omfattande och några att allergirondens frågor borde ingå i ett standardformulär för skyddsround. Ett antal anser att förutsättningarna för att göra ronden bör ändras eller föreslår utveckling av metoder för genomförande, t ex att allergironden borde bli obligatorisk, att enkla rutiner upprättas för att göra den årligen, att skolsköterskans medverkan ska vara obligatorisk och att rektor ska prioritera att den görs.

Vilka hinder anser du/ni att det finns för att allergironden ska användas årligen?

Många svarar att tidsbrist och några att bristande prioritering/förankring hos rektor utgör hinder. Ett mindre antal svarade att det inte finns hinder men att det krävs vissa förutsättningar, t ex tid och bra rutiner. Några visar på andra hinder, t ex att ansvaret är otydligt för vem som kallar till allergirond, ny personal, bristande kommunikation och att skyddsround prioriteras framför allergirond. Ett fåtal menar att ekonomin, bristande personella resurser eller rutiner utgör hinder, men de flesta svarar faktiskt att inga hinder finns.

Vilka hinder anser du/ni att det finns för att ett handlingsprogram för åtgärder ska upprättas och genomföras när en allergirond visat på förbättringsbehov?

Ett 30-tal svarar att det inte finns några hinder, medan ungefär lika många svarar att ekonomi och kostnader utgör hinder. Ett antal svarar att tidsbrist, ointresse och okunskap, särskilt från ledningen, är ett hinder. Andra enstaka synpunkter som kommit fram är att det är oklart vem som tar ansvar för uppföljningen av ronden och svårigheter att få föräldrar att förstå problemet med pälsdjursallergen och dofter.

Slutsatser

Utvärderingen visar att många känner till allergirond i skolan och att många tycker att allergironden är ett bra hjälpmedel för att finna och åtgärda allergirisker. Att så pass många som >30 % använder sig av allergironden gör att Astma- och Allergiförbundet finner skäl att fortsätta arbeta med den och även verka för att någon myndighet ansvarar för den framöver. De områden där allergironden oftast uppges spela en viktig roll för en bättre inomhusmiljö är städning, ventilation och dofter. Det framgår att det är väsentligt att rektor prioriterar allergironden för att den ska komma till stånd. Väl utarbetade rutiner och att allergironden integreras med arbetsmiljöarbetet är andra aspekter som kommer fram. För att motivera till användning och åtgärder är det viktigt att lyfta fram vinster som kan göras med hjälp av allergironden, t ex minskad sjukfrånvaro, ökad trivsel, bättre inomhusmiljö och minskad medicinering för elever med allergi och annan överkänslighet.

För att se effekter är det viktigt att utvärdering av allergironden görs både på nationell och på lokal nivå. Idag saknas en myndighet (eller motsvarande) som gör sådana utvärderingar av allergifrågor nationellt.

Allergironden kan laddas ned på Astma- och Allergiförbundets hemsida:
http://www.astmaoallergiforbundet.se/infomaterial/Allergirond_Skola.pdf

Författare till poster 050126:

Marie-Louise Luther, ombudsman Astma- och Allergiförbundet

Tel. 08-506 28 211, e-post: marie-louise.luther@astmaoallergiforbundet.se